

Uchwała z dnia 16 stycznia 1996 r.
I PZP 36/95

Przewodniczący SSN: Józef Iwulski, Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Jadwiga Skibińska-Adamowicz,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Jana Szewczyka, w sprawie z powództwa Józefa O. przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowej Komunikacji Samochodowej w W. o nagrodę jubileuszową, po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym dnia 16 stycznia 1996 r. zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie postanowieniem z dnia 19 października 1995 r., [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 391 k.p.c.

Czy termin objęcie gospodarstwa rolnego, o którym mowa w pkt 2 ust. 1 art. 1 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz.U. Nr 54, poz. 310) obejmuje również nabycie własności nieruchomości rolnej na mocy ustawy z dnia 26.10.1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 27, poz. 250 z późn. zm.) ?

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Objęcie gospodarstwa rolnego rodziców lub teściów w samoistne posiadanie na podstawie nieformalnej umowy darowizny spełnia warunki z art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz. U. Nr 54, poz. 310).

U z a s a d n i e n i e

Przedstawione w sentencji uchwały zagadnienie prawne powstało w następującym stanie faktycznym.

Powód Józef O. dochodził od pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej w W. nagrody jubileuszowej z powołaniem się na zaliczenie do stażu pracowniczego okresu pracy w gospodarstwie rolnym przejętym po rodzicach.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Chełmie ustalił, że po ukończeniu 16 roku życia powód pracował w gospodarstwie rodziców w okresach od dnia 1 lutego 1955 r. do dnia 3 listopada 1959 r. oraz od dnia 23 listopada 1961 r. do dnia 9 grudnia 1963 r. Okresy tej pracy nie mogą być jednakże zaliczone do stażu pracowniczego, gdyż powód nie objął tego gospodarstwa w sposób przewidziany w ustawie z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz. U. Nr 54, poz. 310). Zdaniem Sądu I instancji objęcie gospodarstwa rodziców na podstawie ustnej darowizny, co nastąpiło w 1962 r., nie jest równoznaczne z przejęciem tego gospodarstwa, gdyż do tego skutku niezbędne jest uzyskanie własności. Powództwo zostało oddalone z tego względu, że ustna darowizna nie przeniosła na powoda prawa własności gospodarstwa, a powód stał się właścicielem tego gospodarstwa na podstawie aktu własności ziemi z 1975 r.

Rozpoznając rewizję powoda Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie podzielił pogląd Sądu I instancji, że "objęcie" oznacza nabycie własności. Powód nabył jednakże własność byłego gospodarstwa rodziców na podstawie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 27, poz. 250 ze zm.), a uwłaszczenie samoistnego posiadacza w tym trybie powoduje pierwotne nabycie własności. Nie stanowi więc ono objęcia gospodarstwa rodziców. Z drugiej strony za odmiennym stanowiskiem przemawia fakt, iż to gospodarstwo było w przeszłości własnością rodziców oraz ratio legis tych unormowań.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie ma zastosowanie przepis art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz. U. Nr 54, poz. 310), z którego wynika, że do tego stażu pracy wlicza się przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy po ukończeniu 16 roku życia w gospodarstwie rolnym rodziców lub teściów, poprzedzające objęcie tego gospodarstwa i rozpoczęcie jego prowadzenia osobiście lub wraz ze współmałżonkiem.

Nie są trafne poglądy Sądów obu instancji, według których objęcie gospodarstwa - w rozumieniu tego przepisu - oznacza nabycie jego własności. Zauważyć należy, że omawiana ustawa w art. 1 ust. 1 pkt 1 stanowi, że do stażu pracowniczego wlicza się okresy prowadzenia indywidualnego gospodarstwa rolnego lub okresy pracy w takim gospodarstwie, prowadzonym przez współmałżonka.

Ustawa nie nawiązuje zatem do prawa własności gospodarstwa rolnego. Oba wskazane wyżej przepisy posługują się pojęciem "prowadzenie gospodarstwa rolnego". Prowadzenie tego gospodarstwa nie musi być powiązane z jego własnością. Można prowadzić gospodarstwo będąc właścicielem, posiadaczem samoistnym lub posiadaczem zależnym. Przepis art. 1 ust. 1 pkt 2 tej ustawy nie zawiera warunku, aby rodzice lub teściowie byli właścicielami gospodarstwa objętego następnie przez ich dzieci, lecz jedynie aby je prowadzili. Skoro przekazywane gospodarstwo nie musi być własnością rodziców lub teściów, to tym samym nie można rozumieć objęcia tego gospodarstwa przez dzieci wyłącznie jako nabycia własności.

Cel ustawy wskazany jest w jej tytule przez użycie w nim zwrotu o wliczaniu "okresów pracy". Praca jest rozumiana w tym przypadku szeroko, obejmuje bowiem także prowadzenie gospodarstwa rolnego, a nie tylko wykonywanie w nim pracy podporządkowanej. Także z tego względu nie jest właściwe nawiązywanie przy jej wykładni do stosunków własnościowych. Gdyby zamierzano ograniczyć stosowanie tej ustawy wyłącznie do właścicieli gospodarstw rolnych i ich dzieci, to zostałyby umieszczone w niej stosowne zastrzeżenia.

Nabycie przez powoda własności gospodarstwa na podstawie art. 1 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 27, poz. 250 ze zm.) nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy - gdyż wcześniej stał się on samoistnym posiadaczem gospodarstwa rodziców - i zagadnienie to zostało pominięte.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

=====